

Norra Real

Individuellt val vid Norra Real

Information till åk 1 och 2 vt. 2021

Innehållsförteckning

Allmän information.....	s 2
Block och kurser.....	s 4
Kurssammanställning.....	s 6

Kursbeskrivningar

Data.....	s 7
Ekonomi.....	s 7
Estetiska kurser.....	s 8
Humaniora och samhällsvetenskap.	s 10
Idrott.....	s 13
Matematik	s 13
Naturvetenskap.....	s 15
Språk.....	s 17
Svenska.....	s 22

Allmän information

Av de 2500 poäng som ingår i gymnasieprogrammen utgör det individuella valet 200 poäng. Alla val görs till åk 3 förutom om eleverna vill ha följande kurser

Naturvetenskapsprogrammet – Moderna språk 4, dessa kurser kan väljas och läsas under åk 2.

Dessutom finns möjlighet för alla att läsa Ensemble 1 eller Körsång 1.

Målsättningen med vårt utbud är att ge möjlighet till både breddning och fördjupning. Det är i slutändan ni elever som avgör vilka kurser som blir av. Väljer inte tillräckligt många elever en kurs, kan skolan inte genomföra den.

I detta häfte får du information om vilka kurser vi erbjuder eleverna i åk 3. Vill du ha utförligare information, finns de kompletta kursplanerna att läsa på skolans webbsida (norrarealsgymnasium.stockholm.se) och i E-valprogrammet. Om du klickar på kurskoden kommer du direkt till skolverkets beskrivning av mål och betygsriterier för kursen. När du klickar på kursnamn hittar du e-postadress till kontaktperson för kursen.

Fördjupa/ bredda/ behörighet

Det individuella valet kan du använda för att fördjupa dig inom ämnen du är intresserad av, bredda din utbildning med kurser du tycker saknas i ditt gymnasieprogram och/eller skaffa särskild behörighet till högskola/universitet.

Utökat program

En elev får delta frivilligt i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven kan antas kunna tillgodogöra sig undervisningen på ett tillfredsställande sätt på såväl fullständigt program som den eller de frivilliga kurserna (utökat program).

Ansökan till utökat program görs vid terminsstart, innan kursen startar och i mån av plats i kurserna. Beslut fattas av rektor. Kurser utöver de 2500 poäng som ingår i din studieplan kan du inte söka via E-val.

Kurser inom ramen för utökat program räknas med i jämförelsetalet, när du söker till högskolan, om kursen krävs som behörighet eller ger meritpoäng, både betyg och poäng räknas med.

Behörighet till högskolestudier

När du söker bör du ta reda på om det är någon kurs som du behöver för att få särskild behörighet till vissa högskoleutbildningar. Som exempel kan nämnas att kurser som Matematik 3b och Naturkunskap 2 krävs vid ett antal högskoleutbildningar. Studie- och yrkesvägledaren kan svara på just dina frågor vad gäller särskild behörighet.

Schema, block och kurser

Kurserna är sorterade i block och anges med kursnamn, kod, poäng, förkunskaper och anmärkning.

Alla kurser i ett block är schemalagda på samma positioner/tider. Du kan således inte läsa mer än en kurs per block under samma läsår.

Urval och prioriteringar

Det kan hända att antalet anmälningar till en kurs överskrider antalet tillgängliga platser. Vi måste då göra ett urval. Det sker enligt följande princip (under förutsättning att du lämnat in valblanketten i tid):

1. Lottning bland de elever som inkommit i tid med sina val

De elever som **inte** gjort sitt val i tid, placeras in i befintliga kursgrupper i mån av plats.

Våra möjligheter att arrangera undervisning i de olika kurserna är beroende av antalet elever som väljer kurserna. Vi kan inte börja kursgrupper med för få elever. **Tänk därför på att du ska ange flera alternativ när du väljer. Välj första-, andra- och tredjehandsval.**

Ansökan

Gör ditt val **mellan 1/2 - 19/2**.

Glöm inte att ange flera kurser i reserv! Välj första-, andra- och tredjehandsval.

Att ångra sitt val

Ångrar du ditt val senare finns det vissa möjligheter att ändra sig. Kontakta expeditionen för att ta reda på vilka kurser som det finns plats i. En ändring ska ske senast terminen innan kursen börjar.

Valet görs mellan 1/2 - 19/2, se information i Skolplattformen

Vill du veta mer om någon speciell kurs kan du träffa kursansvarig lärare **den 2 februari, kl. 14.45-15.45**. Schema delas ut i klasserna.

Utanför block, 2021/2022

Valblock för åk 2 och 3

4

2020-11-25

Utanför block

Läsårskurser/helårskurser

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Franska 2	100	Franska 1	Endast NA åk 2
Franska 4	100	Franska 3	Endast NA åk 2
Italienska 2	100	Italienska 1	Endast NA åk 2
Spanska 2	100	Spanska 1	Endast NA åk 2
Spanska 4	100	Spanska 3	Endast NA åk 2
Tyska 2	100	Tyska 1	Endast NA åk 2
Tyska 4	100	Tyska 3	Endast NA åk 2
Körsång 1	100		
Matematik – specialisering Matematik, linjära avbildningar i och utanför matematiken	100	Matematik 4	Undervisning på KTH, eftermiddagstid
Matematik – specialisering Matematisk cirkel	100	Matematik 4	Undervisning på KTH, eftermiddagstid

A

Block A, 2021/2022

Valblock för åk 3

Språkblock för åk 1 och SA/HU2

Block A

Läsårskurser/helårskurser

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Franska 1	100		
Franska 3	100	Franska 2	
Italienska 1	100		
Ryska 1	100		
Spanska 1	100		
Spanska 3	100	Spanska 2	
Tyska 1	100		
Tyska 3	100	Tyska 2	

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Bild	100		
Engelska 7	100	Engelska 6	
Fysik 3	100	Läst eller läser Fysik 2	Endast NA
Idrott och hälsa 2	100	Idrott och hälsa 1	
Latin – språk och kultur 1	100		
Matematik 3b	100	Matematik 2b	Endast HU och SA
Matematik 5	100	Matematik 4	Endast NF och NMI
Psykologi 2a + Psykologi 2b	50/50	Läst eller läser Psykologi 1	Endast SA, HU

B**Block B, 2021/2022**

5

Valblock för år 3

2020-11-25

Språkblock för SA2, HU2 och i-val NA2

Block B

Läsårskurser/helårskurser

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Franska 2	100	Franska 1	
Franska 4	100	Franska 3	
Italienska 2	100	Italienska 1	
Ryska 2	100	Ryska 1	
Spanska 2	100	Spanska 1	
Spanska 4	100	Spanska 3	
Tyska 2	100	Tyska 1	
Tyska 4	100	Tyska 3	

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Engelska 7	100	Engelska 6	
Ensemble 1	100		
Fotografisk bild 1	100		
Historia 2a	100	Läst eller läser Hi1b	Endast NA
Matematik 3b	100	Matematik 2b	Endast HU och SA
Naturkunskap 2	100	Naturkunskap 1	Endast HU och SA
Programmering 1	100		
Psykologi 1 + Psykologi 2a	50/50		Endast NA
Retorik	100		

C**Block C, 2021/2022**

Valblock för år 3

Block C

Läsårskurser/helårskurser

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Franska 5	100	Franska 4	
Spanska 5	100	Spanska 4	
Tyska 5	100	Tyska 4	

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning
Engelska 7	100	Engelska 6	
Historia 3	100	Läst Hi2a/b	Endast SAM, HU
Matematik 3b	100	Matematik 2b	Endast HU och SA
Matematik 5	100	Matematik 4	Endast NF och NMI
Politik och hållbar utveckling	100		Ej NA19MI, SA19MI
Skrivande	100		

Kursnamn	Poäng	Förkunskaper	Anmärkning	Information om kursen ges av:
Data				
Programmering 1	100			Malin Öhlander
Ekonomi				
Entreprenörskap	100			Alma Rojas Beskow
Estetiska kurser				
Bild	100			Annica Gryhed
Ensemble 1	100			Maria Carlman
Fotografisk bild 1	100			Annica Gryhed
Körsång 1	100			Maria Carlman
Humaniora och samhällskunskap				
Historia 2a	100	Läst eller läser Hi1b	Endast NA	Helene Pettersson
Historia 3	100	Läst Hi2a/b	Endast SAM, HU	Helene Pettersson
Hållbart samhälle - Politik och hållbar utveckling	100		Ej NA19MI, SA19MI	Rolf Klint
Psykologi 1 + Psykologi 2a	50/50		Endast NA	Elin Rådberg
Psykologi 2a + Psykologi 2b	50/50	Läst eller läser Ps1	Endast SA, HU	Elin Rådberg
Idrott				
Idrott och hälsa 2	100	Idrott och hälsa 1		Mikael Hansson
Matematik				
Matematik 3b	100	Matematik 2b	Endast HU och SA	Beatriz Viera
Matematik 5	100	Matematik 4	Endast NF och NMI	Helen Thorstenson
Matematik – specialisering Matematisk cirkel	100	Matematik 4	Endast NA, Undervisning på KTH, eftermiddagstid	Kristina Bondeson
Matematik – specialisering Matematik, linjära avbildningar i och utanför matematiken	100	Matematik 4	Endast NA, Undervisning på KTH, eftermiddagstid	Kristina Bondeson
Naturvetenskap				
Fysik 3	100	Läst eller läser Fysik 2	Endast NA	Peter Ström
Naturkunskap 2	100	Naturkunskap 1	Endast HU och SA	Magnus Brixarve
Språk				
Engelska 7	100	Engelska 6		Marita Berglind
Franska 1	100			Anna Sjögren
Franska 2	100	Franska 1		Anna Sjögren
Franska 3	100	Franska 2		Anna Sjögren
Franska 4	100	Franska 3		Anna Sjögren
Franska 5	100	Franska 4		Anna Sjögren
Italienska 1	100			Hedvig Hansson
Italienska 2	100	Italienska 1		Hedvig Hansson
Latin – språk och kultur 1	100			Maria Sellberg
Ryska 1	100			Svetlana Sand
Ryska 2	100	Ryska 1		Svetlana Sand
Spanska 1	100			Susanne Forss
Spanska 2	100	Spanska 1		Susanne Forss
Spanska 3	100	Spanska 2		Susanne Forss
Spanska 4	100	Spanska 3		Susanne Forss
Spanska 5	100	Spanska 4		Susanne Forss
Tyska 1	100			Michael Edström
Tyska 2	100	Tyska 1		Michael Edström
Tyska 3	100	Tyska 2		Michael Edström
Tyska 4	100	Tyska 3		Michael Edström
Tyska 5	100	Tyska 4		Michael Edström
Svenska				
Retorik	100			Emma Rahm
Skrivande	100			Lina Dahlberg

Kursbeskrivningar

Datakurs

Kurs: Programmering 1

Ämne: Programmering

Kurskod: PRRPRR01

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Sekventiell programmering i det eller de valda programmeringsspråken. Språkurvalet kan göras från såväl programspråk och skriptspråk som kompilerande och tolkande språk. Ett av de valda språken ska ha tillgång till mångsidiga objektorienterade standardbibliotek.
- Programmeringsspråkets eller -språkens grundläggande datatyper samt fördefinierade strukturer, regler och syntax.
- Traditioner och nya trender i utvecklingen av programmeringsspråk.
- Kontrollstrukturer, till exempel sekvens, selektion och iteration, planerade med aktivitetsdiagram och skrivna i ett väl implementerat programflöde.
- Grunderna för klasser, objekt, egenskaper och metoder.
- Variablers och konstanter synlighet och livslängd.
- Enkla sorteringsalgoritmer och sökningsalgoritmer.
- Grundläggande rekursiva algoritmer.
- Interaktion med användaren i ett enkelt grafiskt användargränssnitt.
- Implementeringar av datastrukturer, till exempel vektor, fält, lista och trädstruktur.
- Felsökning av källkod och undantagshantering i interaktiva program.
- Samspelet mellan program och dator från källkod till exekvering.
- De vanligaste programmeringsspråkens krav på körtidsmiljöer och operativsystem samt deras aktuella användningsområden.

Ekonomi

Kurs: Entreprenörskap

Ämne: Entreprenörskap

Kurskod: ENTENR0

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Entreprenörskapets betydelse för individer, organisationer, företag och samhällen inom områden som är relevanta för elevernas utbildning.
- Idéutvecklingsprocesser: hur man skapar, värderar, förverkligar, vidareutvecklar eller överger idéer inom projektets verksamhetsområde. I samband med det behandlas hur produkter och idéer skyddas genom lagar och andra bestämmelser, till exempel upphovsrätt.

- Grundläggande projektmetodik: hur man formulerar mål, planerar, organiserar och fördelar ansvar, genomför, presenterar och utvärderar ett projekt. I samband med det behandlas hur man identifierar, skapar och samverkar i nätverk.
- Grundläggande mötesteknik och dokumentation.
- Ledarskap och grupprocesser. I samband med det behandlas problemlösning.
- Tillämpad marknadsföring inom projektets verksamhetsområde utifrån lagar och andra bestämmelser.
- Presentationsteknik anpassad till syfte, mottagare och situation.
- Finansieringsformer inom projektets verksamhetsområde, ekonomisk planering, dokumentation och uppföljning.

Estetiska kurser

Kurs: Bild

Ämne: Bild

Kurskod: BILBIL0

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Betraktande, analys och tolkning av, och även samtal om, olika typer av visuella framställningar i anslutning till eget bildarbete.
- Begrepp för bildsamtal ur olika perspektiv, till exempel färg och form, genus och klass, etnicitet och ålder.
- Diskussioner och värderingsövningar omkring eget och andras arbete med bilder.
- Arbete med konstnärliga processer, både enskilt och i grupp. Metoder för idéproduktion, till exempel brainstorming, skissarbete, inspirerande förebilder. Problemlösning i bild. Metoder för att driva och ta ansvar för egna arbetsprocesser och dokumentation, till exempel portföljmetoden.
- Planering och produktion av bildarbeten med tydliga mål och öppna uppgifter med konstnärliga intentioner. Hur olika bildgenrer ställer skilda krav på slutresultatet. Skillnader mellan bilder, hur de är konstruerade och hur de framträder, hur sammanhanget påverkar bilden och hur bilder ges olika betydelser i olika sammanhang.
- Orientering i en mångfald av tvådimensionella tekniker i traditionella material och metoder såväl som i nya tekniker och medier. Uttrycksförmåga och hantverksskicklighet i några tekniker.
- Praktiskt bildarbete och konstnärliga kompositionstraditioner för två- och tredimensionella bilder, färgteorier och färgsystem, bildspråkliga teorier och modeller samt grundläggande kommunikationsteorier. Hur bilden och bildens uppbyggnad kommunicerar med betraktaren och hur betraktaren tolkar bilden utifrån dess beståndsdelar. Arbete med att utforma bildspråkliga budskap med tydliga intentioner.
- Metoder och principer för redovisningar, utställningar och presentationer av färdiga arbeten. Marknadsföring och grafisk formgivning. Metoder för reflektion över arbetsprocessen, den egna arbetsinsatsen och resultatet. Analys av egna, andra elevers och professionellas gestaltungsarbete.
- Arbetsmiljö och etiska förhållningssätt samt lagar och andra bestämmelser om upphovsrätt.

Kurs: Ensemble 1
Ämne: Musik
Kurskod: MUSENS01
Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Grundläggande ensemblermusicerande och repertoarkännedom.
- Musicerande i gehörsbaserad och noterad musik.
- Konstnärlighet och genrer i olika tider och kulturer. Stildrag och kännetecken.
- Samarbetsförmåga och metoder för instudering, enskilt och i grupp, repetitionsmetodik.
- Instrument och deras karaktär och grundläggande egenskaper.
- Grundläggande musikalisk gestaltning och kommunikation vid framträdande inför publik och i samarbete med andra.
- Grundläggande arbetsmiljöaspekter på musicerande – hörselvård, ergonomi och elsäkerhet.

Kurs: Fotografisk bild 1
Ämne: Fotografisk bild
Kurskod: FOTFOT01
Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Den fotografiska processen från motivval till publicering.
- Bildupplösning, dokumentstorlek vid digital bildbehandling, samt hur och varför man lagrar data i olika format.
- Programvaror för digital bildbehandling.
- Kopiering, bildredigering och metoder för att ta fram bilder på papper och för visning.
- Den fotografiska bildens estetiska uttrycksmedel, till exempel komposition, ljussättning, färg och kontrast, och hur en känsla, en tanke, en idé eller ett budskap kan omsättas i fotografisk bild.
- De fotografiska materialens egenskaper och användningsområden.
- Metoder för idéproduktion, kreativa arbetsprocesser och ett personligt bildspråk.
- Modeller för analys och tolkning av fotografiska bilder. Begrepp inom området, till exempel bildsemiotik och kommunikationsteori.
- Fotografiet och fotografiska genrer förr och nu samt likheter och skillnader mellan olika genrer.
- Lagar och andra bestämmelser om upphovsrätt och etiska frågeställningar i relation till fotografiska bilder.
- Grundläggande miljö- och säkerhetsmässiga aspekter inom fotoområdet.
- Fördjupad musikalisk gestaltning och kommunikation i samarbete med andra vid framträdanden inför publik.

Kurs: Körsång 1**Ämne: Musik****Kurskod: MUSKÖS01****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:*

- Körmusicerande i flerstämmig körmusik på en grundläggande nivå från olika repertoarområden.
- Musicerande i gehörsbaserad och noterad musik.
- Genrer i olika tider och kulturer. Stildrag och kännetecken.
- Samarbetsförmåga och metoder för instudering, enskilt och i grupp.
- Grundläggande röstvård och metoder för det.
- Grundläggande musikalisk gestaltning och kommunikation vid framträdande inför publik och i samarbete med andra.

Humaniora och samhällsvetenskap**Kurs: Historia 2a****Ämne: Historia****Kurskod: HISHIS02a****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:*

- Tematiska fördjupningar när det gäller historiska frågeställningar av betydelse för individer, grupper och samhällen, till exempel lokalhistoria, global migration och kulturmöten, olika historiska världsbilder, synen på jämställdhet och människors värde, moderna mediernas framväxt samt resursutnyttjande och människors förhållande till naturen.
- Historiska begrepp och förklaringsmodeller och deras tillämpning på olika historiska frågeställningar.
- Granskningar och tolkningar av historiskt källmaterial, till exempel arkivmaterial, pressmaterial och databaser, som utgångspunkt för behandling av historiska frågeställningar.
- Hur historia används inom olika kulturformer. Betydelsen av olika historiska teman inom olika genrer, till exempel film, litteratur och musik samt inom olika former av ungdomskultur.

Kurs: Historia 3**Ämne: Historia****Kurskod: HISHIS03****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:*

- Någon global förändringsprocess under 1800- och 1900-talen. Dess konkreta förlopp samt konsekvenser för samhällen, grupper och individer på regional eller lokal nivå.

- Olika metoder för att söka, bearbeta och sammanställa historiskt källmaterial, till exempel genom arkiv, muntlig historia eller digitala media.
- Källkritiska och metodiska problem förknippade med behandlingen av olika typer av historiskt källmaterial inom till exempel politisk historia, socialhistoria eller miljöhistoria.
- Hur undersökningar baserade på primärkällor utifrån en formulerad historisk frågeställning genomförs samt hur resultatet kan sammanställas, presenteras och ventileras.
- Hur historia används inom kulturarvssektorn, till exempel arkiv, bibliotek och museer utifrån ett regionalt eller lokalt perspektiv.

Kurs: Politik och hållbar utveckling

Ämne: Hållbart samhälle

Kurskod: HÅLPOL0

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Grundläggande begrepp inom området hållbar utveckling.
- Miljöhot och politiska utmaningar speglade genom till exempel ekologiska fotavtryck.
- Samhällets styrmedel och mål på lokal, regional, nationell och internationell nivå samt hur de används i samband med frågor om en hållbar användning av naturresurser.
- Olika metoder för miljövärdering, till exempel när myndigheter genomför samhällsekonomiska konsekvensanalyser.
- Svensk och europeisk miljölagstiftning samt internationella konventioner och överenskommelser med kopplingar till hållbar utveckling.
- Den politiska beslutsprocessen inom området hållbar utveckling i Sverige och inom EU.
- Miljöpolitiska intressekonflikter, från dåtid till nutid och lokalt till globalt.
- Intresseorganisationer inom området hållbar utveckling, deras arbete och påverkan på den politiska agendan från lokal till global nivå.
- Etiska värderingar och överväganden i samband med politiska beslut.
- Praktiska fallstudier.

Kurs: Psykologi 1/Psykologi 2a

Ämne: Psykologi

Kurskod: PSKPSY01/ PSKPSY02a

Poäng: 50/50

Centralt innehåll Psykologi 1

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Psykologins historiska framväxt. I samband med det behandlas psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar.
- Kognitionspsykologi och dess tillämpningar: hur människan uppfattar och förstår sin omvärld och sig själv. I samband med det behandlas hur hjärnan tar emot och bearbetar information.
- Biologisk psykologi och dess tillämpningar: hur människan förstås utifrån fysiska förklaringar av tänkande, känslor och beteende.
- Socialpsykologi och dess tillämpningar: hur människan påverkas och formas tillsammans med andra utifrån de grupper och organisationer hon eller han tillhör.

- Verklighetsuppfattningar och självbilder. Hur de påverkas och formas.
- Psykisk hälsa och ohälsa med betoning på stress och stresshantering samt kriser och krishantering.

Centralt innehåll Psykologi 2a

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tillämpningsområden inom psykologin i relation till förändringar i samhället.
- Personlighetspsykologi och dess tillämpningar: hur individen beskrivs utifrån sina egenskaper och hur dessa påverkar individens beteende, känslor och tankar.
- Utvecklingspsykologi och dess tillämpningar: hur människan utvecklas genom livet i samspel mellan arv och miljö.
- Klinisk psykologi: psykisk ohälsa och olika psykologiska behandlingsalternativ. I samband med det behandlas arvets och miljöns betydelse för psykisk hälsa och ohälsa.
- Mediers, livsstilars och kulturs påverkan på mänskliga beteenden, känslor och tankar.

Kurs: Psykologi 2a/Psykologi 2b

Ämne: Psykologi

Kurskod: PSKPSY2a/ PSKPSY02b

Poäng: 50/50

Centralt innehåll Psykologi 2a

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tillämpningsområden inom psykologin i relation till förändringar i samhället.
- Personlighetspsykologi och dess tillämpningar: hur individen beskrivs utifrån sina egenskaper och hur dessa påverkar individens beteende, känslor och tankar.
- Utvecklingspsykologi och dess tillämpningar: hur människan utvecklas genom livet i samspel mellan arv och miljö.
- Klinisk psykologi: psykisk ohälsa och olika psykologiska behandlingsalternativ. I samband med det behandlas arvets och miljöns betydelse för psykisk hälsa och ohälsa.
- Mediers, livsstilars och kulturs påverkan på mänskliga beteenden, känslor och tankar.

Undervisningen i Psykologi 2b ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning i några psykologiska perspektiv, till exempel kognitionspsykologi, biologisk psykologi, socialpsykologi, personlighetspsykologi, utvecklingspsykologi eller klinisk psykologi.
- Psykologiska tillämpningsområden som är relevanta för elevernas utbildning, till exempel idrottspsykologi, ekonomisk psykologi, kulturorienterad psykologi, trafikpsykologi, teknisk psykologi, arbets- och organisationspsykologi, miljöpsykologi, rättspsykologi, genusrelaterad psykologi, ekologisk psykologi, kundpsykologi, mediepsykologi, familjepsykologi och pedagogisk psykologi.
- Tillämpning av psykologiska teorier och modeller samt experiment och observationer.

Idrott

Kurs: Idrott och hälsa 2

Ämne: Idrott och hälsa

Kurskod: IDRIDR02

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Upplevelsebaserade rörelseaktiviteter utomhus, till exempel paddling, klättring, ridning, orientering, friluftsliv och geografiskt betingade aktiviteter som skidåkning.
- Fysiologiska och psykologiska effekter av träning och fysisk aktivitet.
- Musik, rytm och dans som inspiration för att utveckla kroppslig förmåga.
- Hälsobegreppets grunder. Hälsofrämjande arbetssätt samt hur arbetssätten kan dokumenteras.
- Riskfaktorer i samband med fysiska aktiviteter, till exempel överträning och skador i samband med idrott och motionsaktiviteter.
- Idrott, dans och motionsaktiviteter som samhällsfenomen och som sociala och kulturella verktyg.
- Olika kroppsideals påverkan på människor, till exempel ätstörningar och dopning.
- Miljöer: samspel mellan situationens krav och människan utifrån ergonomiska aspekter.

Matematik

Kurs: Matematik 3b

Ämne: Matematik

Kurskod: MATMAT03b

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Algebra

- Begreppen polynom och rationella uttryck samt generalisering av aritmetikens lagar till hantering av dessa begrepp.
- Algebraiska och grafiska metoder för att lösa polynomekvationer av högre grad.

Samband och förändring

- Användning av begreppet geometrisk summa samt linjär optimering i tillämpningar som är relevanta för karaktärsämnena.
- Orientering kring kontinuerlig och diskret funktion samt begreppet gränsvärde.
- Egenskaper hos polynomfunktioner av högre grad.
- Begreppen sekant, tangent, ändringskvot och derivata för en funktion.
- Härledning och användning av deriveringsregler för potens- och exponentialfunktioner samt summor av funktioner.
- Introduktion av talet e och dess egenskaper.
- Algebraiska och grafiska metoder för bestämning av derivatans värde för en funktion.
- Algebraiska och grafiska metoder för lösning av extremvärdesproblem inklusive teckenstudium och andraderivatan.
- Samband mellan en funktions graf och funktionens första- och andraderivata.

- Begreppen primitiv funktion och bestämd integral samt sambandet mellan integral och derivata.
- Bestämning av enkla integraler i tillämpningar som är relevanta för karaktärsämnena.

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning inklusive användning av digitala medier och verktyg.
- Matematiska problem av betydelse för samhällsliv och tillämpningar i andra ämnen.
- Matematiska problem med anknytning till matematikens kulturhistoria.

Kurs: Matematik 5

Ämne: Matematik

Kurskod: MATMAT05

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Samband och förändring

- Strategier för att ställa upp och tolka differentialekvationer som modeller för verkliga situationer.
- Användning och lösning av differentialekvationer med digitala verktyg inom olika områden som är relevanta för karaktärsämnena.

Diskret matematik

- Begreppet mängd, operationer på mängder, mängdläras notationer och venndiagram.
- Begreppet kongruens hos hela tal och kongruensräkning.
- Begreppen permutation och kombination.
- Metoder för beräkning av antalet kombinationer och permutationer samt motivering av metodernas giltighet.
- Begreppet graf, olika typer av grafer och dess egenskaper samt några kända grafteoretiska problem.
- Begreppen rekursion och talföljd.
- Induktionsbevis med konkreta exempel från till exempel talteoriområdet.

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning inklusive användning av digitala medier och verktyg.
- Omfångsrika problemsituationer inom karaktärsämnena som även fördjupar kunskaper om integraler och derivata. Matematikens möjligheter och begränsningar som verktyg i dessa situationer.
- Matematiska problem med anknytning till matematikens kulturhistoria.

Kurs: Matematik – specialisering**Ämne: Matematik****Kurskod: MATMAT00s****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:***Matematikområden**

- Behandling av ett eller flera övergripande matematikområden, till exempel linjär optimering, spelteori, logik, differentialekvationer, sannolikhetslära, linjär algebra, finans-, populations- eller beräkningsmatematik.

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning inklusive användning av digitala medier och verktyg.
- Hur matematiken kan användas som verktyg i behandlingen av omfångsrika problemsituationer i karaktärsämnena. Matematikens möjligheter och begränsningar i dessa situationer.
- Matematiska problem med anknytning till matematikens kulturhistoria.

Naturvetenskap**Kurs: Fysik 3****Ämne: Fysik****Kurskod: FYSFYS03****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:***Rörelse och krafter**

- Fördjupad behandling av kraft och rörelse, till exempel rörelse med luft- och vätskemotstånd, stötar i två dimensioner, rörelsemängdsmoment och rotationsrörelse.
- Fördjupad behandling av harmonisk svängning med tillämpning inom till exempel dämpad svängningsrörelse, elektriska växelspänningskretsar eller radiokommunikation.
- Fördjupad behandling av vågrörelse med tillämpning inom till exempel akustik, rörelser i jordskorpan, vattenvågor och elektromagnetiska vågor.
- Den speciella relativitetsteorin och orientering om den allmänna relativitetsteorin.

Materia och material

- Fortsatt behandling av våg-partikeldualismen, till exempel partikel i låda, tunneleffekten, Heisenbergs obestämthetsrelation, endimensionella tidsberoende Schrödingerekvationen, kvanttal och Pauliprincipen.
- Fasta materials optiska och elektriska egenskaper som konsekvens av elektronernas energistruktur.
- Tillämpningar av kvantfysik och fasta tillståndets fysik inom till exempel laser, halvledarelektronik och modern materialteknik.
- Partikelmodell för ideala gaser och samband mellan mikroskopiska och makroskopiska egenskaper hos dessa.

Modellering och simulering

- Undersökande mindre projekt där datorbaserad numerisk simulering används för att fördjupa och tillämpa valfritt område på en problemställning med anknytning till fysik.

Fysikens arbetsätt och matematiska metoder

- Betydelsen av experimentellt arbete, matematik och simuleringar för att testa, omvärdera och revidera hypoteser, teorier och modeller.
- Avgränsning och studier av problem med hjälp av fysikaliska resonemang och matematisk modellering.
- Planering och genomförande av experimentella och numeriska undersökningar samt formulering och prövning av hypoteser i samband med dessa.
- Bearbetning och utvärdering av data och resultat.
- Utvärdering av resultat och slutsatser genom analys av metodval, arbetsprocess och felkällor.

Kurs: Naturkunskap 2**Ämne: Naturkunskap****Kurskod: NAKNAK02****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:*

- Universums utveckling som förklaring till materians uppkomst och jordens sammansättning.
- Materians uppbyggnad, ämnens egenskaper, växelverkan, kretslopp och oförstörbarhet. Samband och skillnader mellan energi och materia.
- Evolutionens mekanismer och organismers utveckling. Hur livets villkor och ekologi kan studeras på olika nivåer.
- Människokroppens organ och organsystem, deras uppbyggnad, funktion, evolutionära utveckling och växelverkan med omgivningen.
- Organiska och oorganiska ämnen i vardag och samhälle. Industriella processer, teknikutveckling och miljöperspektiv som rör framställning av moderna material, livsmedel och andra produkter.
- Naturvetenskapliga arbetsmetoder, till exempel observationer, klassificering, mätningar och experiment samt etiska förhållningssätt och estetiska upplevelser kopplade till det naturvetenskapliga utforskandet.
- Naturvetenskapligt förhållningssätt, hur man ställer frågor som går att pröva naturvetenskapligt och hur man går till väga för att ställa företeelser i omvärlden under prövning.
- Hur naturvetenskap kan granskas kritiskt samt hur ett naturvetenskapligt förhållningssätt kan användas för att kritisk pröva ovetenskapligt grundade påståenden.
- Naturvetenskapens betydelse för mänsklighetens kultur och världsbild. Upptäckter och framsteg inom till exempel medicin, energi och materialutveckling ur historiska, nutida och framtida perspektiv.

Språk

Kurs: Engelska 7

Ämne: Engelska

Kurskod: ENGENG07

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Kommunikationens innehåll

- Teoretiska och komplexa ämnesområden, även av mer vetenskaplig karaktär, med anknytning till elevernas utbildning, valt fördjupningsområde, samhällsfrågor och arbetsliv; tankar, åsikter, idéer, erfarenheter och känslor; kulturyttringar i samtiden och historien, till exempel litterära epoker.
- Samhällsfrågor, kulturella, historiska, politiska och sociala förhållanden samt etiska och existentiella frågor i olika sammanhang och delar av världen där engelska används.

Reception

- Talat språk, även med social och dialektal färgning, och texter, även komplexa och formella, som är berättande, diskuterande, argumenterande, rapporterande, redogörande och utredande, även via film och andra medier.
- Sammanhängande talat språk och samtal av olika slag, till exempel debatter, fördjupande reportage och föreläsningar.
- Samtida och äldre skönlitteratur och annan fiktion inom olika genrer, till exempel dramatik.
- Texter av olika slag och med olika syften, till exempel avtalstexter, fördjupande artiklar och vetenskapliga texter.
- Strategier för att överblicka och strukturera information i större textmängder eller längre sekvenser av talat språk.
- Strategier för att dra slutsatser om talat språk och texter när det gäller attityder, perspektiv, syfte och värderingar samt för att uppfatta underförstådd betydelse.
- Hur muntliga och skriftliga framställningar i olika genrer är uppbyggda. Hur stilistiska och retoriska grepp används för olika syften samt hur språk används som maktmedel.

Produktion och interaktion

- Muntlig och skriftlig produktion och interaktion i olika situationer och med olika syften, där eleverna argumenterar ur olika perspektiv, ansöker, resonerar, värderar, utreder, förhandlar och motiverar sina åsikter.
- Muntlig och skriftlig framställning inom valt fördjupningsområde.
- Strategier för användning av olika typer av källor, med källkritisk medvetenhet och vedertagna sätt att ange källor, inom valt fördjupningsområde och inom andra områden.
- Strategier och modern teknik för att medverka i, leda och dokumentera samtal och skriftlig kommunikation i olika medier, till exempel i arbetsprocesser och förhandlingssituationer med anknytning till samhälls- och arbetslivet.
- Användning av grundläggande stilistiska och retoriska grepp.
- Bearbetning av språk och struktur i egna och andras framställningar, i formella och komplexa sammanhang, och för att skapa anpassning till genre, stilnivå och syfte.

Kurs: Latin – språk och kultur 1**Ämne: Latin – språk och kultur****Kurskod: LATLAT01P****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:*

- Läsning och tolkning av mycket enkla latinska texter, till exempel texter från läroböcker, mycket enkla autentiska texter, citat och sentenser samt av bearbetade autentiska texter, till exempel fabler.
- Grunderna i latinets uttal.
- Latinsk grammatik med grundläggande formlära och enkel meningsbyggnad. Relevanta begrepp som behövs för att beskriva och analysera språket.
- Latinskt basordförråd med betoning på ord, orddelar, begrepp och uttryck som lever vidare i de moderna språken och i vetenskaplig terminologi.
- Översikt över det latinska språkets historia. Latinets inflytande på svenska, engelska och andra moderna språk.
- Latinets roll som kulturbärare i ett historiskt perspektiv.
- Översikt över det romerska rikets politiska historia, till exempel det romerska rikets utbredning, mötet med Hannibal och några kända politiker och kejsare.
- Romersk kultur med exempel från konst och mytologi. Några typiska företeelser i romerskt samhällsliv, till exempel familjeförhållanden, vardagsliv och synen på slavar.
- Romersk historia, kultur och samhällsliv i de latinska texterna och i senare tiders konst och litteratur, med betoning på vår egen tid.

Kurs: Moderna språk 1**Ämne: Moderna språk****Kurskod: MODXXX01****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:***Kommunikationens innehåll**

- Personlig information; ämnesområden som är välbekanta för eleverna; intressen, vardagliga situationer, personer och platser; åsikter och känslor.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Reception

- Tydligt talat språk och enkla texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, även via olika medier och i kombination med illustrationer, till exempel film.
- Dialoger och samtal.
- Berättelser och annan fiktion, även i talad eller dramatiserad form, samt sånger.
- Information och meddelanden, till exempel skyltar och reklam.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och dra slutsatser om innehållet, till exempel med hjälp av förförståelse.
- Olika sätt att orientera sig i och välja bland texter och talat språk från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser, till exempel uttal, intonation och stavning, i det språk eleverna möter.

- Hur ord, fasta språkliga uttryck och vardagsfraser används i talat språk och texter i olika situationer.

Produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift. Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Strategier för att lösa språkliga problem i samtal, till exempel omformuleringar, gester och frågor.
- Språklig säkerhet när det gäller till exempel uttal och intonation samt ord, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck.

Kurs: Moderna språk 2

Ämne: Moderna språk

Kurskod: MODXXX02

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Kommunikationens innehåll

- Personlig information; ämnesområden som är välbekanta för eleverna; vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser; åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används.

Reception

- Tydligt talat språk och enkla texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, även via film och andra medier.
- Dialoger, intervjuer och samtal.
- Berättelser och annan fiktion, även i talad eller dramatiserad form samt sånger och dikter.
- Information och meddelanden, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.
- Olika sätt att söka och välja texter och talat språk från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser, till exempel uttal, intonation, grammatiska strukturer, stavning och interpunktion samt fasta språkliga uttryck, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift. Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Strategier som omformuleringar, frågor, och stödjande fraser för att lösa språkliga problem i samtal och skriftlig kommunikation samt för att delta i och bidra till samtal.
- Språklig säkerhet när det gäller till exempel uttal och intonation, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer, mot tydlighet och anpassning till syfte och sammanhang.

Kurs: Moderna språk 3**Ämne: Moderna språk****Kurskod: MODXXX03****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:***Kommunikationens innehåll**

- Kända ämnesområden; vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och aktuella händelser; åsikter, känslor och erfarenheter.
- Levnadssätt, sociala relationer och kulturella företeelser i olika sammanhang och områden där språket används.

Reception

- Tydligt talat språk, även med viss regional färgning, och texter, som är instruerande, beskrivande, berättande, diskuterande och kontaktskapande, även via film och andra medier.
- Samtal och sammanhängande talat språk, till exempel dialoger och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion, även i talad eller dramatiserad form, samt sånger och dikter.
- Enkel sakprosa av olika slag och med olika syften, till exempel nyheter.
- Strategier för att uppfatta detaljer och förstå sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form, innehåll och syfte.
- Olika sätt att söka, välja och värdera innehållet i texter och talat språk.
- Språkliga företeelser, till exempel uttal, intonation och grammatiska strukturer samt fasta språkliga uttryck, i det språk eleverna möter.
- Hur texter och talat språk varierar utifrån olika syften och sammanhang.

Produktion och interaktion

- Instruktioner, berättelser och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift. Diskussioner, samtal och skrivande för kontakt och kommunikation i olika situationer.
- Strategier för att lösa språkliga problem, till exempel med hjälp av omformuleringar och förklaringar.
- Strategier för att bidra till och aktivt medverka i samtal, till exempel genom att ta initiativ till interaktion, lyssna aktivt och avsluta på ett artigt sätt.
- Språklig säkerhet när det gäller till exempel uttal, intonation, fasta språkliga uttryck och grammatiska strukturer, mot tydlighet, variation och anpassning till syfte, mottagare och situation.

Kurs: Moderna språk 4**Ämne: Moderna språk****Kurskod: MODXXX04****Poäng: 100****Centralt innehåll***Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:***Kommunikationens innehåll**

- Aktuella och kända ämnesområden; intressen, vardagliga situationer, aktiviteter och händelseförlopp; relationer och etiska frågor; åsikter, erfarenheter, känslor och framtidsplaner.

- Levnadsvillkor, traditioner, sociala relationer och kulturella företeelser i sammanhang och områden där språket används.

Reception

- Talat språk, även med viss regional och social färgning, och texter, som är instruerande, beskrivande, berättande, diskuterande, argumenterande och kontaktskapande, även via film och andra medier.
- Samtal och sammanhängande talat språk, till exempel dialoger och intervjuer.
- Skönlitteratur och annan fiktion, även i talad och dramatiserad form, samt sånger och dikter.
- Sakprosa av olika slag och med olika syften, till exempel reportage.
- Strategier för att uppfatta detaljer och förstå sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form, innehåll och syfte.
- Olika sätt att söka, välja och värdera innehållet i texter och talat språk.
- Språkliga företeelser, till exempel uttal, intonation, grammatiska strukturer och satsbyggnad samt ord med olika stilvärde och fasta språkliga uttryck, i det språkeleverna möter.
- Hur texter och talat språk kan varieras för olika syften och sammanhang.
- Hur sammanbindande ord och andra uttryck används för att skapa struktur och språkligt sammanhängande helheter.

Produktion och interaktion

- Instruktioner, berättelser och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift. Samtal, diskussion och argumentation för kommunikation och kontakt i olika situationer.
- Strategier för att lösa språkliga problem, till exempel med hjälp av omformuleringar, frågor och förklaringar.
- Strategier för att bidra till och aktivt medverka i samtal, till exempel genom att ge bekräftelse, ställa följdfrågor och ta initiativ till nya frågeställningar eller ämnesområden.
- Språklig säkerhet när det gäller till exempel uttal, intonation, fasta språkliga uttryck och satsbyggnad, mot tydlighet, variation och flyt.
- Bearbetning av egna och andras muntliga och skriftliga framställningar för att variera, tydliggöra, precisera och anpassa dem till syfte, mottagare och situation.

Kurs: Moderna språk 5

Ämne: Moderna språk

Kurskod: MODXXX05

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- **Kommunikationens innehåll**
- Ämnesområden med anknytning till elevernas utbildning samt samhälls- och arbetsliv; aktuella områden; händelser och händelseförlopp; tankar, åsikter, idéer, erfarenheter och känslor; relationer och etiska frågor.
- Innehåll och form i olika typer av fiktion.
- Levnadsvillkor, attityder, värderingar och traditioner samt sociala, politiska och kulturella förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används. Målspråkets utbredning och ställning i världen.

Reception

- Talat språk, även med viss social och dialektal färgning, och texter som är instruerande, berättande, sammanfattande, förklarande, diskuterande, rapporterande och argumenterande, även via film och andra medier.
- Sammanhängande talat språk och samtal av olika slag, till exempel intervjuer.
- Skönlitteratur och annan fiktion.
- Sakprosa av olika slag och med olika syften, till exempel manualer, populärvetenskapliga texter och reportage.
- Strategier för att lyssna och läsa på olika sätt och med olika syften.
- Olika sätt att söka, välja och kritiskt granska texter och talat språk.
- Hur ord och fraser i muntliga och skriftliga framställningar skapar struktur och sammanhang genom att tydliggöra inledning, orsakssammanhang, tidsaspekt och slutsats.

Produktion och interaktion

- Muntlig och skriftlig produktion och interaktion av olika slag, även i mer formella sammanhang, där eleverna instruerar, berättar, sammanfattar, förklarar, kommenterar, värderar, motiverar sina åsikter, diskuterar och argumenterar.
- Strategier för att bidra till och aktivt medverka i diskussioner med anknytning till samhälls- och arbetslivet.
- Bearbetning av egna och andras muntliga och skriftliga framställningar för att variera, tydliggöra och precisera dem samt för att skapa struktur och anpassa dem till syftet och situationen. I detta ingår användning av ord och fraser som tydliggör orsakssammanhang och tidsaspekter.

Svenska

Kurs: Retorik

Ämne: Svenska

Kurskod: SVERET0

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Muntlig framställning av olika slag och med olika syften: såväl monologisk framställning inför en grupp som dialogisk, i form av diskussions- och debattinlägg, och med olika tänkta arenor, vilket även inkluderar det offentliga rummet. Användning av presentationstekniska hjälpmedel som stöd i muntlig framställning.
- Aktivt lyssnande samt konsten att ge respons på ett konstruktivt sätt.
- Retorikens praktiska och teoretiska användningsområden, framför allt dess roll som redskap för förberedelser inför muntlig framställning, som stöd för genomförande av muntlig framställning och som redskap för analys.
- Den retoriska arbetsprocessens sex delar:
  - Intellectio*: att ta reda på hur en aktuell kommunikationssituation ser ut och utifrån den formulera ett syfte med sin muntliga framställning.
  - Inventio*: att finna lämpligt stoff och goda argument.
  - Dispositio*: att organisera stoff och argument på lämpligt sätt.
  - Elocutio*: att välja språk och stil.
  - Memoria*: att på ett ändamålsenligt sätt använda manus och presentationstekniska hjälpmedel.
  - Actio*: att välja lämpligaste framförande med hjälp av kropp och röst.

- Analys av muntlig framställning i olika medier och nedtecknade tal.
- Grundläggande retoriska begrepp som behövs för att på ett metodiskt och strukturerat sätt tala om och analysera muntlig framställning.
- Frågan om yttrandefriheten i relation till etik, upphovsrätt och censur.

Kurs: Skrivande

Ämne: Svenska

Kurskod: SVESKR0

Poäng: 100

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Skriftlig framställning av olika slags texter, med fokus på informerande, berättande och argumenterande journalistiska texter, och av skönlitterära texter av olika slag.
- Den retoriska arbetsprocessen, dvs. hur man på ett strukturerat och metodiskt sätt planerar och genomför skriftlig framställning som tar hänsyn till syfte, mottagare och kommunikationssituation.
- Skriftlig framställning av längre text alternativt några kortare texter, som kan vara av skönlitterär eller icke-skönlitterär karaktär.
- Skriftlig framställning efter mönster och förebilder samt friare skrivande.
- Berättande i texter som har som syfte att informera, utreda, övertyga och underhålla.
- Spänningen mellan traditionellt textskapande och nydanande texter.
- Spänningen mellan fakta och fiktion i texter.
- Textuppbyggnad, sammanhang i text, textmönster och språk i såväl skönlitteratur som i andra typer av texter.
- Fördjupning och problematisering av vad som är korrekt och lämpligt språk i skönlitteratur och andra typer av texter.
- Utformning av texter för olika syften och i olika medier, inklusive multimediala texter av olika slag där till exempel skriven text, bild och ljud samspelar.
- Hur man ger konstruktiv textkritik och arbetar med sina egna och andras texter för att förbättra sitt skrivande och öka sin språkliga medvetenhet.